ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 25. novembra 2008 *

Vo veci C-455/06,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím College van Beroep voor het bedrijfsleven (Holandsko) z 9. novembra 2006 a doručený Súdnemu dvoru 14. novembra 2006, ktorý súvisí s konaním:

Heemskerk BV,

Firma Schaap

proti

Productschap Vee en Vlees,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda V. Skouris, predsedovia komôr P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas a K. Lenaerts a T. von Danwitz, sudcovia A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, R. Silva de Lapuerta, J. Malenovský, J. Klučka (spravodajca), A. Arabadjiev a C. Toader,

* Jazyk konania: holandčina.

generálny advokát: Y. Bot,
tajomník: M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 27. novembra 2007,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— holandská vláda, v zastúpení: H. G. Sevenster a C. ten Dam, splnomocnené zástupkyne,

— grécka vláda, v zastúpení: V. Kontolaimos, G. Kanellopoulos a S. Papaioannou, splnomocnení zástupcovia,

— maďarská vláda, v zastúpení: J. Fazekas, splnomocnená zástupkyňa,

— Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: F. Erlbacher, T. van Rijn a M. van Heezik, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 6. mája 2008,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu nariadenia Komisie (ES) č. 615/98 z 18. marca 1998, ktorým sa stanovujú osobitné pravidlá uplatňovania režimu vývozných náhrad vzhľadom na pohodu živého hovädzieho dobytka počas prepravy [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 148, s. 24), smernice Rady 91/628/EHS z 19. novembra 1991 o ochrane zvierat počas prepravy, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice

90/425/EHS a 91/496/EHS (Ú. v. ES L 340, s. 17; Mim. vyd. 03/012, s. 133), zmenenej a doplnenej smernicou Rady 95/29/ES z 29. júna 1995 (Ú. v. ES L 148, s. 52; Mim. vyd. 03/017, s. 466, ďalej len „smernica 91/628“), nariadenia Komisie (ES) č. 800/1999 z 15. apríla 1999, ktorým sa ustanovujú spoločné podrobné pravidlá uplatňovania vývozných náhrad za poľnohospodárske výrobky (Ú. v. ES L 102, s. 11; Mim. vyd. 03/025, s. 129), a článku 33 ods. 9 nariadenia Rady (ES) č. 1254/1999 zo 17. mája 1999 o spoločnej organizácii trhu s hovädzím a teľacím mäsom (Ú. v. L 160, s. 21; Mim. vyd. 03/025, s. 339).

2 Tento návrh bol predložený v rámci sporu medzi Heemskerk BV a Firma Schaap na jednej strane a Productschap Vee en Vlees (ďalej len „Productschap“) na strane druhej vo veci rozhodnutí, ktoré vydal Productschap v súvislosti s požiadavkou o vrátenie vývoznej náhrady, ktorá bola podľa neho týmto dvom spoločnostiam neoprávnene vyplatená.

Právny rámec

Právna úprava Spoločenstva

Nariadenie č. 1254/1999

3 Nariadenie č. 1254/1999 zrušilo nariadenie Rady (EHS) č. 805/68 Rady z 27. júna 1968 o spoločnej organizácii trhov v sektore hovädzieho mäsa [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 82, s. 19).

4 Podľa článku 33 ods. 9 druhého pododseku nariadenia č. 1254/1999 sa náhrada za vývoz živých zvierat vypláca len v prípade, že sú splnené ustanovenia, ktoré sa v právnej úprave Spoločenstva vzťahujú na primerané zaobchádzanie so zvieratami, a to predovšetkým na ochranu zvierat počas prepravy.

Nariadenie č. 615/98

5 Článok 1 nariadenia č. 615/98 stanovuje:

„… platba vývozných náhrad za živý hovädzí dobytok podľa kódu KN 0102 (ďalej len ‚zvieratá') je podmienená tým, že počas prepravy zvierat až po prvé vyloženie v tretej krajine konečného určenia sa dodržia:

— ustanovenia smernice 91/628/EHS, a

— ustanovenia tohto nariadenia.“[*neoficiálny preklad*]

6 Podľa článku 2 tohto nariadenia:

„1. Zvieratá môžu opustiť colné územie Spoločenstva len cez tieto výstupné miesta:

— hraničná inšpekčná stanica odsúhlasená rozhodnutím Komisie o veterinárnych kontrolách živých nepárnokopytníkov z tretích krajín,

alebo

— výstupné miesto určené členským štátom [*neoficiálny preklad*].

2. Úradný veterinárny lekár na výstupnom mieste overí a osvedčí v súlade s ustanoveniami smernice Rady 96/93/ES [zo 17. decembra 1996 o osvedčovaní zvierat a živočíšnych výrobkov (Ú. v. ES 1997 L 13, s. 28; Mim. vyd. 03/020, s. 197)], že:

— zvieratá sú spôsobilé zvládnuť určenú cestu v súlade s ustanoveniami smernice 91/628/EHS,

— dopravné prostriedky, na ktorých zvieratá opúšťajú colné územie Spoločenstva, sú v súlade s ustanoveniami smernice 91/628/EHS

a že

— boli prijaté opatrenia na zabezpečenie starostlivosti o zvieratá počas cesty v súlade s ustanoveniami smernice 91/628/EHS [*neoficiálny preklad*].

3. Ak je úradný veterinárny lekár na výstupnom mieste presvedčený, že požiadavky uvedené v odseku 2 sú dostatočne splnené, potvrdí to zápisom

…

— Kontroly podľa článku 2 nariadenia (ES) č. 615/98 vyhovujúce [*neoficiálny preklad*].

…“

7 Článok 5 ods. 2, 3 a 7 nariadenia č. 615/98 stanovuje:

„2. Žiadosť o platbu vývozných náhrad podaná v súlade s ustanoveniami článku 47 nariadenia [Komisie] (EHS) č. 3665/87 [z 27. novembra 1987, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá pre uplatňovanie systému vývozných náhrad za poľnohospodárske výrobky (Ú. v. ES L 351, s. 1)], musí byť v lehote stanovenej v uvedenom článku doplnená dôkazom o dodržaní ustanovení článku 1 [*neoficiálny preklad*].

Týmto dôkazom je:

— riadne vyplnený dokument uvedený v článku 2 ods. 3,

a

— prípadne správa uvedená v článku 3 ods. 2 [*neoficiálny preklad*].

…

3. Vývozná náhrada sa nevyplatí za zvieratá, ktoré počas prepravy uhynuli, ani za zvieratá, pri ktorých sa príslušný orgán — na základe dokumentov uvedených v odseku 2, správ o kontrolách uvedených v článku 4 a/alebo na základe všetkých ostatných informácií, ktoré má k dispozícii a ktoré sa týkajú dodržania ustanovení článku 1 — domnieva, že smernica o ochrane zvierat počas prepravy nebola dodržaná [*neoficiálny preklad*].

…

7. Ak sa po vyplatení náhrady zistí, že právna úprava Spoločenstva týkajúca sa ochrany zvierat počas prepravy nebola dodržaná, príslušná časť získanej náhrady, prípadne vrátane zníženia uvedeného v odseku 4, sa považuje za neoprávnene vyplatenú a musí byť v súlade s článkom 11 ods. 3 až 6 nariadenia (EHS) č. 3665/87 vrátená [*neoficiálny preklad*].“

Smernica 91/628

8 Článok 5 A bod 1 písm. a) až c) smernice 91/628 stanovuje:

„A. Členské štáty zabezpečia, aby

1. každý prepravca:

a) …

ii) krytý oprávnením platným pre všetky druhy prepravy stavovcov vykonávaných na jednom z území uvedených v prílohe 1 k smernici 90/675/EHS udeleným príslušným orgánom členského štátu, v ktorom bol podnik založený, alebo, ak sa to týka podniku založeného v tretej krajine, príslušným orgánom členského štátu únie podľa písomného záväzku osoby zodpovednej za prepravu, ktorá sa zaväzuje plniť požiadavky platných veterinárnych predpisov spoločenstva.

…

b) neprepravil žiadne zviera ani nezapríčinil, aby bolo nejaké zviera prepravované takým spôsobom, ktorý tomuto zvieraťu môže spôsobiť poranenie alebo neprimerané utrpenie;

c) na prepravu zvierat uvedených v tejto smernici použil dopravné prostriedky, ktoré zabezpečia zhodu s požiadavkami spoločenstva týkajúcimi sa pohody počas prepravy…“

Vnútroštátna právna úprava

9 Článok 8:69 všeobecného zákona o správnych súdnych konaniach (Algemene Wet Bestuursrecht) znie takto:

„1. Súd, na ktorý bola podaná žaloba, rozhoduje na základe žaloby, predložených dôkazov, predchádzajúceho vyšetrovania a preskúmania veci na pojednávaní.

2. Súd aj bez návrhu doplní právne žalobné dôvody.

3. Súd môže aj bez návrhu doplniť skutkové okolnosti.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

10 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že 25. januára 2000 každá zo žalobkýň vo veci samej deklarovala vývoz 300 teľných jalovíc do Maroka, na základe čoho požiadala a získala vývoznú náhradu podľa nariadenia č. 800/1999.

11 V ten istý deň bolo v Moerdijk (Holandsko) na loď, ktorá sa plaví pod írskou vlajkou M/S Irish Rose (ďalej len „plavidlo“), naložených 600 teľných jalovíc spolu so 40 teľnými jalovicami inej spoločnosti na prepravu do Casablanky (Maroko). Úradný veterinárny lekár, ktorý kontroloval naloženie lode, osvedčil, že podmienky uvedené v článku 2 nariadenia č. 615/98 boli splnené.

12 Uvedené plavidlo získalo povolenie od írskych orgánov prepravovať zvieratá na ploche 986 m^2.

13 Pri kontrole vykonanej podľa nariadenia Rady (EHS) č. 4045/89 z 21. decembra 1989 o kontrole opatrení tvoriacich súčasť systému financovania záručnej sekcie Európskeho poľnohospodárskeho usmerňovacieho a záručného fondu, vykonávaných členskými štátmi, a o zrušení smernice 77/435/EHS, sa v administratívnych spisoch žalobkýň vo veci samej našiel dokument, z ktorého vyplývalo, že na plavidle došlo k prekročeniu prepravnej kapacity živých zvierat o 111 kusov hovädzieho dobytka. Dôkladnejšia kontrola vykonaná Všeobecnou inšpekčnou službou (AID) preukázala, že úradný veterinárny lekár na výstupnom mieste neskontroloval, či boli dodržané normy týkajúce sa hustoty naloženia uvedené v kapitole VI prílohy smernice 91/628. Na základe tejto kontroly, ako aj vyhlásenia osoby sprevádzajúcej zvieratá počas prepravy do Maroka uvedená Všeobecná inšpekčná služba konštatovala, že podmienky pohody

hovädzieho dobytka počas ich prepravy, ktoré sú stanovené smernicou 91/628, neboli dodržané a že došlo k zjavnému preplneniu plavidla.

14 Productschap rozhodnutiami z 26. marca 2004 nariadil odobratie náhrady poskytnutej žalobkyniam vo veci samej a požadoval vrátenie vyplatených súm zvýšených o 10 %. Taktiež stanovil dlžné zákonné úroky.

15 Listami z 13. apríla 2004 každá zo žalobkýň podala námietku proti rozhodnutiam z 26. marca 2004.

16 Productschap po vypočutí žalobkýň vo veci samej 6. mája 2004, rozhodnutiami z 2. a 25. augusta 2005 potvrdil odobratie a vrátenie vývoznej náhrady, znížil však výšku súm, ktoré majú byť vrátené. Productschap, usudzujúc, že hovädzí dobytok, ktorý prekračoval povolený počet na schválenú plochu 986 m^2, bol prevážaný v rozpore s normami stanovenými smernicou 91/628, medzi ktorými sú uvedené normy týkajúce sa hustoty naloženia, rozhodol, že vývozná náhrada má byť odobratá a vrátená, pokiaľ ide o časť nákladu, ktorou boli porušené podmienky týkajúce sa pohody zvierat.

17 Na tieto účely Productschap vychádzal zo zistenia, že podľa bodu 47 prílohy smernice 91/628 normou na prepravu teľných jalovíc po mori je 1,70775 m^2. Na výpočet počtu zvierat, ktoré boli prepravované porušením tejto normy naloženia, Productschap vydelil schválenú plochu plavidla, a síce 986 m^2, plochou stanovenou na jedno zviera. Dospel k záveru, že počet prepravovaných zvierat na plavidle v rámci tohto vývozu bol prekročený o 62 kusov.

18 Productschap vypočítal podiel vymáhanej vývoznej náhrady od žalobkýň vo veci samej na základe časti podielu na prekročenom počte prepravovaných zvierat a pomeru ich podielu ku celkovému nákladu. Podľa tohto výpočtu bolo od každej žalobkyne požadované vrátenie náhrady za 29 zvierat. Podľa článku 5 ods. 7 nariadenia č. 615/98 v spojení s odsekom 4 toho istého článku bola schválená náhrada okrem toho znížená o rovnakú sumu ako suma náhrady, ktorá je predmetom vrátenia.

19 Žalobkyne vo veci samej podali proti uvedeným rozhodnutiam z 2. a 25. augusta 2005 žalobu na vnútroštátny súd. Na podporu svojej žaloby uviedli viacero žalobných dôvodov založených v podstate na jednej strane na tvrdení o dôkaznom charaktere osvedčenia vydaného úradným veterinárnym lekárom a na druhej strane na tvrdení, že podmienka vyplývajúca z írskej právnej úpravy, podľa ktorej môže plavidlo prepravovať zvieratá len na ploche 986 m^2, sa neuplatňuje na prepravu uskutočnenú z Holandska do Maroka.

20 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu okrem toho vyplýva, že College van Beroep voor het bedrijfsleven zistil ďalšie skutočnosti, ktoré by mohli ovplyvniť rozhodnutie v spore vo veci samej. Vzhľadom na to, že mu však tieto skutočnosti neboli predložené, vnútroštátne procesné pravidlá bránia tomu, aby boli tieto skutočnosti zohľadnené. Z článku 8:69 všeobecného zákona o správnych konaniach vyplýva, že sudca rozhoduje len na základe skutočností sporu, ktoré mu boli predložené účastníkmi konania. Hoci je pravda, že odsek 2 tohto článku stanovuje, že súd aj bez návrhu doplní právne žalobné dôvody, je potrebné vykladať toto ustanovenie v tom zmysle, že súd z právneho hľadiska sformuluje výhrady, ktoré žalobca podal proti napadnutému správnemu aktu. Treba rozlišovať medzi touto povinnosťou doplniť aj bez návrhu uvedené dôvody a posúdením, ktoré súd musí vykonať zo svojej vlastnej iniciatívy. Takéto posúdenie je povinné len v prípade uplatnenia pravidiel verejného poriadku, akými sú pravidlá týkajúce sa právomocí správnych orgánov a právomocí samotného súdu, ako aj ustanovenia v oblasti prípustnosti.

21 Vnútroštátny súd sa preto pýta, či má vzhľadom na právo Spoločenstva zohľadniť skutočnosti založené na tomto práve, ktoré žalobkyne vo veci samej nepredložili.

22 Z týchto dôvodov sa College van Beroep voor het bedrijfsleven rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. a) Je správny orgán oprávnený k tomu, aby rozhodol odchylne od osvedčenia úradného veterinárneho lekára v zmysle článku 2 ods. 2 nariadenia… č. 615/98, že preprava zvierat, na ktorú sa vzťahuje toto osvedčenie, nie je v súlade s požiadavkami smernice [91/628]?

b) Za predpokladu kladnej odpovede na prvú otázku písm. a):

Podlieha výkon tejto právomoci správneho orgánu, vyplývajúcej z práva Spoločenstva, určitým obmedzeniam, a ak áno, akým?

2. Za predpokladu kladnej odpovede na prvú otázku:

Musí správny orgán členského štátu v rámci posudzovania, či existuje nárok na náhradu napríklad v zmysle nariadenia… č. 800/1999, zisťovať, či boli pri preprave živých zvierat dodržané predpisy Spoločenstva o ochrane zvierat, na základe

v dotknutom členskom štáte platných požiadaviek alebo na základe požiadaviek štátu vlajky, pod ktorou sa plaví loď, ktorou boli prepravované zvieratá a ktorý udelil povolenie pre toto plavidlo?

3. Ukladá právo Spoločenstva povinnosť preskúmať *ex offo* žalobné dôvody, ktoré vyplývajú z nariadenia… č. 1254/1999 a nariadenia… č. 800/1999, t. j. dôvody, ktoré idú nad rámec sporu, ktorý bol predložený vnútroštátnemu súdnemu orgánu?

4. Má sa výraz ‚splnenie ustanovení, ktoré sa v legislatíve Spoločenstva vzťahujú na primerané zaobchádzanie so zvieratami' v článku 33 ods. 9 nariadenia… č. 1254/1999 chápať v tom zmysle, že v prípade zistenia, že plavidlo bolo počas prepravy živých zvierat naložené tak, že došlo k prekročeniu prípustného naloženia tohto plavidla podľa predpisov o ochrane zvierat, došlo k nedodržaniu predpisov Spoločenstva o ochrane zvierat len vtedy, pokiaľ ide o počet zvierat, o ktorý sa prekročilo prípustné naloženie, alebo sa nedodržanie týchto predpisov predpokladá vo vzťahu ku všetkým prepravovaným živým zvieratám?

5. Vedie efektívne uplatnenie práva Spoločenstva k tomu, že preskúmaním *ex offo* v súlade s ustanoveniami práva Spoločenstva zásady zakotvenej v holandskom správnom procesnom práve, podľa ktorej sa žalobca podaním žaloby nesmie dostať do nepriaznivejšej situácie než tej, v ktorej by sa nachádzal, keby ju nepodal, dôjde k porušeniu tejto zásady?"

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

23 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa nariadenie č. 615/98 a najmä jeho článok 1 a článok 5 ods. 3 a 7 majú vykladať v tom zmysle, že príslušný vnútroštátny orgán, rozhodujúci o vývozných náhradách, je oprávnený rozhodnúť, že preprava zvierat nebola uskutočnená v súlade s ustanoveniami smernice 91/628, zatiaľ čo úradný veterinárny lekár podľa článku 2 ods. 3 uvedeného nariadenia osvedčil, že táto preprava bola v súlade s ustanoveniami tejto smernice. V prípade kladnej odpovede sa vnútroštátny súd pýta, či právomoc tohto orgánu podlieha určitým obmedzeniam.

24 Je potrebné pripomenúť, že vzhľadom na znenie článkov 1 a 5 ods. 3 nariadenia č. 615/98 je dodržiavanie ustanovení smernice 91/628 podmienkou na vyplatenie vývozných náhrad. Vývozcovi prislúcha zabezpečiť v súlade s článkom 5 ods. 1 a 2 toho istého nariadenia, aby boli splnené podmienky, ktoré podmieňujú poskytnutie vývoznej náhrady. Je potrebné zdôrazniť, že vývozca musí na účely získania vývoznej náhrady poskytnúť príslušnému orgánu členského štátu, ktorý prijal colné vyhlásenie, dôkaz o dodržaní ustanovení článku 1 uvedeného nariadenia a zároveň aj uvedenej smernice tým, že predloží dokumenty uvedené v článku 2 ods. 3 a článku 3 ods. 2 tohto nariadenia. Medzi týmito dokumentmi figuruje najmä osvedčenie úradného veterinárneho lekára.

25 Čo sa týka dôkazného charakteru týchto dokumentov, Súdny dvor rozhodol, že z cieľa článkov 3 a 5 nariadenia č. 615/98 vyplýva, že predloženie týchto dokumentov vývozcom nepredstavuje nevyvrátiteľný dôkaz dodržania článku 1 tohto nariadenia ani smernice 91/628. Tento dôkaz totiž možno považovať za dostatočný, len ak príslušný orgán nemá k dispozícii informácie, vzhľadom na ktoré by sa mohol domnievať, že smernica nebola dodržaná. Takýto výklad je potvrdený znením článku 5 ods. 3 nariadenia č. 615/98, podľa ktorého môže príslušný orgán odmietnuť vyplatiť vývoznú náhradu za zvieratá, pri ktorých sa na základe dokumentov uvedených v odseku 2 článku 5, správ o kontrolách uvedených v článku 4 tohto nariadenia a/alebo na základe všetkých ostatných informácií, ktoré má k dispozícii a ktoré sa týkajú dodržania ustanovení článku 1 uvedeného nariadenia, domnieva, že smernica 91/628 nebola dodržaná (pozri rozsudok z 13. marca 2008, Viamex Agrar Handel, C-96/06, Zb. s. I-1413, body 34 a 35).

26 Napriek osvedčeniu vydaného úradným veterinárnym lekárom, ktoré vývozca predložil podľa článku 5 ods. 2 nariadenia č. 615/98, príslušný orgán môže dospieť k záveru, že tento vývozca nedodržal ustanovenia článku 1 tohto nariadenia ani ustanovenia smernice 91/628, a to najmä za predpokladu, že sú splnené podmienky uvedené v článku 5 ods. 3 tohto nariadenia (rozsudok Viamex Agrar Handel, už citovaný, bod 36).

27 Ako uviedol aj generálny advokát v bode 51 svojich návrhov, je potrebné sa domnievať, že toto odôvodnenie, podľa ktorého môže príslušný orgán aj napriek vývozcom predloženými dokumentmi rozhodnúť nevyplatiť náhradu, platí aj za predpokladu, že náhrada už bola vývozcovi vyplatená.

28 Každý iný výklad by pozbavil na jednej strane článok 5 ods. 7 nariadenia č. 615/98, podľa ktorého ak sa po vyplatení náhrady zistí, že právna úprava Spoločenstva týkajúca sa ochrany zvierat počas prepravy nebola dodržaná, musí byť náhrada vrátená v súlade

s ustanoveniami článku 11 ods. 3 až 6 nariadenia č. 3665/87 a na druhej strane dodatočne uskutočnené kontroly upravené nariadením č. 4045/89 potrebného účinku.

29 Čo sa týka otázky, či takáto právomoc podlieha určitým obmedzeniam, Súdny dvor už rozhodol, že článok 5 nariadenia č. 615/98 nemožno vykladať v tom zmysle, že príslušnému orgánu umožňuje svojvoľne spochybniť dôkazy, ktoré vývozca pripojil k svojej žiadosti o vývoznú náhradu. Miera voľnej úvahy, ktorou disponuje príslušný orgán, totiž nie je neobmedzená, pretože je vymedzená článkom 5 nariadenia č. 615/98. Táto voľná úvaha sa zdá byť osobitne obmedzená, pokiaľ ide o povahu a dostatočnú silu dôkazov, o ktoré sa tento orgán opiera (pozri rozsudok Viamex Agrar Handel, už citovaný, bod 38).

30 Súdny dvor rozhodol, že príslušnému orgánu podľa článku 5 ods. 3 nariadenia č. 615/98 prináleží, aby vychádzal z objektívnych a konkrétnych skutočností týkajúcich sa pohody zvierat, na základe ktorých možno konštatovať, že dokumenty, ktoré vývozca pripojil k svojej žiadosti o vývoznú náhradu, neumožňujú preukázať dodržanie ustanovení smernice 91/628 pri preprave, pričom je prípadne na vývozcovi, aby preukázal, v čom nie sú dôkazy, na ktoré sa odvoláva príslušný orgán pri závere o nedodržaní tohto nariadenia a tejto smernice, relevantné (rozsudok Viamex Agrar Handel, už citovaný, bod 41).

31 Súdny dvor rozhodol, že príslušný orgán je v každom prípade povinný odôvodniť svoje rozhodnutie udaním dôvodov, pre ktoré sa domnieva, že dôkazy predložené vývozcom neumožňujú dospieť k záveru, že ustanovenia smernice 91/628 boli dodržané. Uvedený orgán je na tento účel najmä povinný uskutočniť objektívne posúdenie dokumentov, ktoré mu boli predložené vývozcom, a preukázať vhodnú povahu dôkazov, na ktoré sa

odvoláva pri konštatovaní, že dokumentácia pripojená k žiadosti o vývoznú náhradu nemôže dokázať dodržanie relevantných ustanovení tejto smernice (rozsudok Viamex Agrar Handel, už citovaný, bod 42).

32 Vzhľadom na uvedené úvahy je potrebné na prvú otázku odpovedať tak, že nariadenie č. 615/98 a najmä jeho článok 1 a článok 5 ods. 3 a 7 sa majú vykladať v tom zmysle, že príslušný vnútroštátny orgán vo veci vývozných náhrad je oprávnený rozhodnúť, že preprava zvierat nebola uskutočnená v súlade s ustanoveniami smernice 91/628, zatiaľ čo podľa článku 2 ods. 3 toho istého nariadenia úradný veterinárny lekár osvedčil, že táto preprava bola v súlade s ustanoveniami tejto smernice. Aby uvedený orgán dospel k takémuto záveru, musí vychádzať z objektívnych skutočností majúcich vplyv na pohodu týchto zvierat, na základe ktorých možno spochybniť dokumenty, ktoré vývozca predložil, okrem prípadu, ak vývozca prípadne preukáže, že skutočnosti uvedené príslušným orgánom, na základe ktorých dospel k záveru o nedodržaní smernice 91/628, nie sú relevantné.

O druhej otázke

33 Svojou druhou otázkou vnútroštátny súd v podstate žiada o upresnenie, či v rámci posúdenia nároku na náhradu v prípadoch uvedených v nariadení č. 800/1999 je príslušný orgán členského štátu vývozu povinný na účely posúdenia, či ustanovenia práva Spoločenstva týkajúce sa pohody zvierat počas prepravy boli dodržané, zohľadniť plochu plavidla podľa platných noriem tohto členského štátu alebo plochu uvedenú v schválení na základe platných noriem štátu, pod ktorého vlajkou sa plaví loď.

34 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že štát vývozu, ako aj štát, pod ktorého vlajkou sa plaví loď, ktoré uvádza vnútroštátny súd, sú členskými štátmi Európskej únie.

35 Čo sa týka celkovej plochy plavidla, ktorá môže ovplyvniť prepravu zvierat, je potrebné konštatovať, že smernica 91/628 v tejto súvislosti neuvádza žiadne výslovné ustanovenie.

36 Za týchto skutočností, za predpokladu, že plavidlo bolo schválené príslušným orgánom členského štátu, pod ktorého vlajkou sa plaví loď, na určitú plochu, je potrebné sa domnievať, že plocha uvedená v osvedčení predstavuje plochu, v rámci ktorej je pohoda zvierat zaručená. Je totiž nepopierateľné, že na vydanie osvedčenia musí príslušný orgán nevyhnutne vykonať dôkladné kontroly, aby vypočítal celkovú potrebnú plochu plavidla, ktorá zabezpečí pohodu zvierat počas ich prepravy.

37 Príslušný orgán členského štátu vývozu preto musí zohľadniť túto potrebnú plochu, aby posúdil, či preprava zvierat na lodi bola uskutočnená v súlade s ustanoveniami smernice 91/628 týkajúcimi sa pohody zvierat.

38 Vzhľadom na uvedené úvahy je potrebné na druhú otázku odpovedať tak, že ak bola loď členským štátom, pod ktorého vlajkou sa plaví, schválená na prepravu zvierat na určitej ploche, príslušný orgán členského štátu vývozu musí pri posúdení, či boli ustanovenia práva Spoločenstva týkajúce sa pohody zvierat počas prepravy dodržané, vychádzať z uvedeného schválenia.

O štvrtej otázke

39 Svojou štvrtou otázkou, ktorú je potrebné preskúmať pred treťou a piatou otázkou, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má výraz „splnenie ustanovení, ktoré sa v legislatíve Spoločenstva vzťahujú na primerané zaobchádzanie so zvieratami“ uvedený v článku 33 ods. 9 nariadenia č. 1254/1999 vykladať v tom zmysle, že v prípade zistenia, že požiadavky práva Spoločenstva týkajúce sa hustoty naloženia stanovené v kapitole VI bode 47 B prílohy smernice 91/628 neboli počas prepravy zvierat dodržané, je potrebné konštatovať, že tieto ustanovenia neboli dodržané vo vzťahu k celkovému počtu prepravovaných živých zvierat.

40 Podľa kapitoly VI bodu 47 B prílohy uvedenej smernice je hustota naloženia na každé zviera stanovená v prípade prepravy po mori v metroch štvorcových.

41 Preto, ako uviedol generálny advokát v bode 74 svojich návrhov, ak je celková poskytnutá plocha na plavidle na prepravu zvierat vydelená skutočne prepravovaným počtom zvierat, nie je v súlade s plochou stanovenou v kapitole VI bode 47 B prílohy smernice 91/628 na jedno zviera, je potrebné usúdiť, že normy Spoločenstva týkajúce sa hustoty naloženia neboli dodržané pre žiadne z prepravovaných zvierat. Je totiž nepopierateľné, že za predpokladu prekročenia hustoty naloženia sa poskytnutý priestor pre každé zviera zmenšuje z dôvodu, že počet zvierat na palube lode prekročil prípustný počet podľa týchto noriem.

42 Okrem toho je potrebné uviesť, že preplnenie plavidla má v zásade vplyv na všetky zvieratá, pretože dochádza k obmedzeniu ich fyzického pohybu, zmenšeniu priestoru

potrebného na ich pohodlie, zvýšeniu pravdepodobnosti, že sa tieto zvieratá zrania, ako aj k nepriateľným podmienkam prepravy všetkých prepravovaných zvierat a nielen tých, o ktoré bola prekročená hustota naloženia.

43 Za týchto podmienok je potrebné odpovedať na štvrtú otázku tak, že výraz „splnenie ustanovení, ktoré sa v právnej úprave Spoločenstva vzťahujú na primerané zaobchádzanie so zvieratami“ uvedený v článku 33 ods. 9 nariadenia č. 1254/1999 sa má vykladať v tom zmysle, že v prípade zistenia, že požiadavky práva Spoločenstva týkajúce sa hustoty naloženia stanovené v kapitole VI bode 47 B prílohy smernice 91/628 neboli počas prepravy zvierat dodržané, je potrebné v zásade konštatovať, že tieto ustanovenia neboli dodržané vo vzťahu k celkovému počtu prepravovaných živých zvierat.

O tretej a piatej otázke

44 Svojou treťou a piatou otázkou, ktoré je potrebné preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či právo Spoločenstva ukladá vnútroštátnemu súdu povinnosť preskúmať *ex offo* žalobné dôvody založené na nariadeniach č. 1254/1999 a č. 800/1999, ktoré idú nad rámec sporu, ak by toto preskúmanie viedlo k vylúčeniu zásady holandského práva, podľa ktorej sa osoba, ktorá podala žalobu, nemôže ocitnúť v nepriaznivejšej situácii než tej, v ktorej by sa nachádzala, keby ju nepodala (zásada zákazu *reformatio in peius*).

45 College van Beroep voor het bedrijfsleven uvádza, že v súlade s článkom 8:69 všeobecného zákona o správnych súdnych konaniach nemôže v zásade zohľadniť tvrdenia, ktoré idú nad rámec sporu, ako ho predniesli účastníci konania. Zdôrazňuje okrem toho, že ak by mu právo Spoločenstva udeľovalo povinnosť prihliadať aj bez návrhu na žalobné dôvody založené na nariadení č. 1254/1999 a č. 800/1999, mohol by naraziť na procesné pravidlo zákazu *reformatio in peius* zakotvené v holandskom

správnom práve, podľa ktorého sa osoba, ktorá podala žalobu, nemôže ocitnúť v nepriaznivejšej situácii než tej, v ktorej by sa nachádzala, keby ju nepodala. Nevylučuje totiž, že zohľadnenie uvedených nariadení by mohlo mať za následok sťaženie povinností žalobkýň vo veci samej.

46 V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že právo Spoločenstva nemôže udeliť vnútroštátnemu súdu povinnosť uplatniť *ex offo* ustanovenie práva Spoločenstva, pokiaľ by toto uplatnenie malo za následok vylúčenie zásady zákazu *reformatio in peius* zakotvenej v jeho vnútroštátnom procesnom práve.

47 Takáto povinnosť by totiž porušovala nielen zásadu práva na obhajobu, právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery, ktoré sú pôvodom tohto zákazu, ale by vystavila jednotlivca, ktorý podal žalobu proti aktu, proti ktorému má výhrady, riziku, že ho táto žaloba uvedie do nepriaznivejšej situácie než v akej by sa nachádzal, ak by žalobu nepodal.

48 Vzhľadom na to čo bolo uvedené, je potrebné na tretiu a piatu otázku odpovedať tak, že právo Spoločenstva neudeľuje vnútroštátnemu súdu povinnosť uplatniť *ex offo* ustanovenie práva Spoločenstva, pokiaľ by toto uplatnenie malo za následok porušenie zásady zákazu *reformatio in peius* zakotvenej v príslušnom vnútroštátnom práve.

O trovách

49 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

1. **Nariadenie Komisie (ES) č. 615/98 z 18. marca 1998, ktorým sa stanovujú osobitné pravidlá uplatňovania režimu vývozných náhrad vzhľadom na pohodu živého hovädzieho dobytka počas prepravy [*neoficiálny preklad*], a konkrétne jeho článok 1 a článok 5 ods. 3 a 7 sa majú vykladať v tom zmysle, že príslušný vnútroštátny orgán vo veci vývozných náhrad je oprávnený rozhodnúť, že preprava zvierat nebola uskutočnená v súlade s ustanoveniami smernice Rady 91/628/EHS z 19. novembra 1991 o ochrane zvierat počas prepravy, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 90/425/EHS a 91/496/EHS, zmenenej a doplnenej smernicou Rady 95/29/ES z 29. júna 1995, zatiaľ čo podľa článku 2 ods. 3 toho istého nariadenia úradný veterinárny lekár osvedčil, že táto preprava bola v súlade s ustanoveniami tejto smernice. Aby príslušný orgán dospel k takémuto záveru, musí vychádzať z objektívnych skutočností majúcich vplyv na pohodu týchto zvierat, na základe ktorých možno spochybniť dokumenty, ktoré vývozca predložil, okrem prípadu, ak vývozca prípadne preukáže, že skutočnosti uvedené príslušným orgánom, na základe ktorých dospel k záveru o nedodržaní smernice 91/628, zmenenej a doplnenej smernicou 95/29, nie sú relevantné.**

2. **Ak bola loď členským štátom, pod ktorého vlajkou sa plaví, schválená na prepravu zvierat na určitej ploche, príslušný orgán členského štátu vývozu**

musí pri posúdení, či boli ustanovenia práva Spoločenstva týkajúce sa pohody zvierat počas prepravy dodržané, vychádzať z uvedeného schválenia.

3. **Výraz „splnenie ustanovení, ktoré sa v legislatíve Spoločenstva vzťahujú na primerané zaobchádzanie so zvieratami“ v článku 33 ods. 9 nariadenia Rady (ES) č. 1254/1999 zo 17. mája 1999 o spoločnej organizácii trhu s hovädzím a teľacím mäsom sa má vykladať v tom zmysle, že v prípade zistenia, že požiadavky práva Spoločenstva týkajúce sa hustoty naloženia stanovené v kapitole VI bode 47 B prílohy smernice 91/628, zmenenej a doplnenej smernicou 95/29, neboli počas prepravy zvierat dodržané, je potrebné v zásade konštatovať, že tieto ustanovenia neboli dodržané vo vzťahu k celkovému počtu prepravovaných živých zvierat.**

4. **Právo Spoločenstva neukladá vnútroštátnemu súdu povinnosť uplatniť *ex offo* ustanovenie práva Spoločenstva, pokiaľ by toto uplatnenie malo za následok porušenie zásady zákazu *reformatio in peius* obsiahnutej v príslušnom vnútroštátnom práve.**

Podpisy